

УДК:
323.1:2-67
Оригинални
научни рад

Српска политичка мисао
број 4/2011.
год. 18. vol. 34.
стр. 355-375.

Зоран Милошевић

Институт за политичке студије, Београд

РЕЛИГИЈА И НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ*

**- Од прозелитизма до модерних
социјалних технологија -**

Сажетак

Политика промене националног идентитета је запажена још у Старом завету Светог писма. То се постизало преласком пагана на јеврејску веру, а потом и у национални састав јеврејског народа. Ова политика настављена је у Римокатоличкој цркви практиковањем прозелитизма у две опције: прво, превођењем у римокатолицизам, у том смислу посебно православних, који су потом денационализовани и укључивани у неку од постојећих нација, односно у неку нову измишљену нацију (Хрвата, Украјинаца...) и, друго, преко уније, где је постојала могућност очувања византијског (православног) обреда, али су унијати, потом, такође, денационализовани и од њих су стварани нови народи или су се, што је било чешће, утапали у неке већ постојеће, а чија је вера била римокатолицизам.

Карактеристика оба ова процеса је да су преобраћеници, већином, постајали ватрени мрзители вере и нације из које су потекли. Ова политика Римокатоличке цркве у Европи, посебно је била изражена до 1918. године, тачније до краја постојања Аустро-Угарске монархије и Краљевине Пољске, а потом њен носилац постаје сам Ватикан – што је посебно дошло до изражаја током Другог светског рата на простору тзв. Независне Државе Хрватске и у тадашњем Совјетском Савезу.

* Овај рад је настао у оквиру пројекта бр. 179009, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

Нова политика у креирању вештачких народа у Европи и даље инсистира на верском отуђењу народа који нису по вољи САД и Европској унији, све „ради европске перспективе“, али то није искључиви задатак. Новина је, на верском плану, да се сада креира мноштво секти које нападају одређене народе и мењају им основне друштвене вредности и схватање света. Када то не успева, на располагању су и савремене социјалне технологије које изграђују нову идеологију, најчешће путем медија (у шта данас ваља укључити и социјалне електронске мреже), путем страначке и државне политике, економским притисцима, итд.

Кључне речи: Идентитет, нација, политика, прозелитизам, религија, Црква, социјалне технологије, наука

У јавном мњењу, посебно, научном постоји убеђење да је национални идентитет врло постојана категорија и да је овде тешко шта могуће учинити да би се створили нови вештачки национални идентитети.

Из историје религија знамо да је ово стереотип, тј. заблуда. Прво мењање националног идентитета везано је за религију (и то посебно за монотеистичке!), јер ко би прихватио неку другу религију, по правилу је прихватио да буде и део оне нације која је носилац нове религије. Ова промена везана је за појам „прозелитизам“ који се појављује и у Старом и Новом Завету и под њим су се подразумевали новообраћени пагани, који су имали одређене обавезе, али и своја права, као и посебан статус. Појам се искључиво односио на обраћене пагане, који су прихватили јеврејство као своју верску а касније и националну заједницу.¹⁾ Прозелит је,

1) Појам прозелитизам (грчки „proselutos“) уско је повезан са хришћанским појмовником, посебно појмовником Римокатоличке цркве. Појам се обликује тек у хеленистичко-јеврејској културно-верској средини. Зато се у том времену јавља само у јеврејској и хришћанској литератури. Јеврејску реч ГЕР или ГЕРИМ Септуагинта је чак 77 пута преведена у Библији са прозелитизам. У последњим вековима, а посебно од Другог светског рата, појам је с правом добио потпуно негативно значење. Под њим се подразумевало врбовање верника (милом или силом, неискреним методама) једне хришћанске заједнице, ради преласка у другу. У том смислу се посебно издвојила Римокатоличка црква врбујући православне свим средствима, укључујући насиље (масовно покрштавање, на пример, православних Срба у тзв. Независној Држави Хрватској) и политичка средства (куповина политичара давањем новца и материјалних добара православних земаља да државним методама преводе православне у римокатолицизам). Зато га у том смислу и осуђује документ Шестог заседања Комисије за дијалог између Римокатоличке и Православне цркве из Фрајсинга од 15. јуна 1990. године као погрешни пастирски метод и као доказ ривалства и хришћанству противан знак. Исто је учињено и у Балманду (Либан) 1993. године. Међутим, ово није дало резултата. Римокатоличка црква и даље примењује овај метод у врбовању православних. Види: *Una sancta* 45, Vatikan, 1990, str. 327–329.

дакле, паганин који је приступио јеврејском верском, а често и националном заједништву.²⁾

Тако су Јевреји, свесно или не, подстакли људе који су живели у њиховој средини да се и верски и национално отуђују од своје вере и рода. Странци су прихватани тек када би примили јеврејску веру и по њеним правилима били обрезани.³⁾ Но, Стари завет не предвиђа да други народи кад приме јеврејску веру буду и национално асимиловани. „А туђине који пристану уз Господа да му служе и да љубе име Господње, да му буду слуге, који год држи суботу да је не оскврне и држе завјет мој, Њих ћу довести на свету гору своју и развеселићу их у дому својем молитвеном; жртве биће угодне на олтару мом, јер ће се дом мој звати дом молитве свијем народима“.⁴⁾ Последње речи „јер ће се дом мој звати дом молитве свијем народима“ говори да Бог није предвиђао националну асимилацију. Важно је, према Старом завету, прићи јеврејској вери, а не нацији.

Обраћени „Ger“ (паганин-странац-прозелит) је имао неке верске предности унутар јеврејске заједнице, али није уживао потпуно социјална права као и домороци, осим ако се дао обрезати. У тим околностима развијају се два сродна појма. Хеленистички Јевреји су прозелитима називали оне новообраћене пагане који су обрезивањем прихватили не само јеврејску веру него и пуноправно укључење у јеврејски народ. Насупрот овима, било је пагана који су прихватили јеврејску монтеистичку веру, њихова верска славља и њихове моралне норме живота, али не и јеврејство у национално-културном смислу.⁵⁾ Овај дуализам није се дуго одржао и касније искуство је показало да су се по правилу новообраћеници утапали не само у нову веру, него и у нову нацију. Наравно, да су на њихове одлуке утицали друштвени интереси и околности, вероватно су новообраћенима говорили, односно вршили блаже или јаче притиске, да се утопе не само у нову веру, него и јеврејску нацију. Суштина је да је постојала могућност да се новообраћеници, сећајући се свог народног порекла, могли вратити и паганској вери. Зато је сматрано пожељним да се они потпуно асимилују – и верски и национално.

2) Niko Ikić, „Prozelitizam“ u Sv. pismu i njegovo shvaćanje u svijetlu ekumenskih odnosa“, *Obnovljeni život*, br. 1/1994, Zagreb, str. 86.

3) Исто, стр. 87.

4) *Свето писмо*, Стари завет, превео Ђура Даничић, Британско и инострано библијско друштво, Београд, (без године издања), Књига пророка Исаије, гл. 56. стих 6-7.

5) Види: *Biblijski leksikon*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1972, str. 52.; Упор.: Niko Ikić, „Prozelitizam“ u Sv. pismu i njegovo shvaćanje u svijetlu ekumenskih odnosa, str. 88.

У сваком случају, створен је образац који ће до крајности развити Римокатоличка црква у свом „мисионарском“ деловању, а то је да преверавањем неримокатолика од њих ствара и нову нацију, са, по правилу, идеологијом, митологијом и системом вредности потпуно супротстављеним народу из кога су потекли.

У Новом завету се такође спомиње појам „прозелит“, али само на четири места и то у вредносно неутралном смислу, код Матеје и Луке у Делима апостолским. Дакле, више у контексту „бивши обраћеник у јеврејску веру“, него давањем социјалног статуса или било каквих других (вредносних и политичких) обележја. У сваком случају и Нови завет познаје преобраћање на хришћанску веру пагана, а с обзиром на поштовање Старог завета образац по коме приступање новој вери означава и националну асимилацију је успостављен. Но, занимљиво је да римокатолици и православни различито тумаче прозелитизам и његове последице. Док православни народе који приме хришћанство остављају да нормално припадају својој нацији, дотле су римокатолици новообраћене врло често приморавали да мењају нацију. Код римокатолика примат је имала вера, а нација је била небитна.

Римска црква сматра нацију нечим партикуларним и историјским, у том смислу и средством за преверавање, јер нација, наводно, има свој почетак и крај. Римска црква се у том смислу сматра антинационалном организацијом која доприноси превладавању националних партикуларизама.⁶⁾ У историји друштвене доктрине Римокатоличке цркве готово да не постоји систематизовано учење о односу према нацији и националним мањинама.⁷⁾ Историјска је чињеница да је Римокатоличка црква била против афирмације нације и националних мањина. „Историјски католицизам је заузимао конзервативну и антинационалну улогу у борби за национални идентитет, посебно у периоду колонијалних ратова. Дивизије доминиканаца харале су Европом, па и нашим земљама, бескомпромисно сатирући, на пример, сваку идеју о националном језику у обредима“.⁸⁾ „Не могу рећи ни показати да су римски попови икада и игдје људски радили и борили се за слободу свога народа“, каже социолог Цвитковић.⁹⁾

6) Anton Stres, *Oseba in družba*, Pregled katoliškega družbenega nauka, Mohorjeva družba, Celje, 991, str. 269.

7) Види: Зоран Милошевић, *Друштвена доктрина Римокатоличке цркве*, Институт за политичке студије, Београд, 2001, стр. 110.

8) Иван Цвитковић, „Католичка црква и нација“, *Погледи*, бр. 4, Сплит, 1983, стр. 32.

9) Исто.

Зато су римокатолици на тлу Балкана, (али и у Малорусији и Белорусији) нападајући православне разграђивали њихов национални идентитет, односно остављали тај део свести непопуњен.

Међутим, пошто се број проверених православних увећавао, а национално питање од XVII века почињало да испливава као главно, да би врхунац достигло у XIX веку, Римска црква се суочила и са националним опредељењем својих верника. Код оних где је језик и нација била неспорна и није било дилема, али јесте тамо где је већина верника била проверена из православља. На пример, руски писац Никола Дорунов у својој књизи „Државе и народи“ (на стр. 105 српског издања) каже: „Милиони Срба постадоше римокатолици, претопивши се у Хрвате“. Поред Срба у „хрватску нацију“ угуравани су и припадници других народа. „... у процесу формирања хрватске нације, њена црква представља основну институцију. Она је створила руку, перо и хартију за писање те историје“.¹⁰⁾ За Екмеџића, Хрвати су, попут немачких римокатолика и протестаната, црквена нација. Ако се боље погледа у историју савремених Хрвата, тамо *готово* нећемо наћи ни једног етничког Хрвата, већ поримокатоличене Србе (Анте Старчевић, бан Јелачић...), Немце (бискуп Штросмајер, Ханс Иван Мерц¹¹⁾), Чехе (Људевит Гај), Словаке и друге припаднике европских народа. Но, најбројнији су били Срби. И заиста, када је 1790. године заживела идеја о националној ренесанси поставило се питање који народи живе на Балкану. Према тадашњим критеријумима основа за национално разликовање био је језик – а Срби и Хрвати су говорили једним *књижевним* језиком. Историјски Хрвати су нестали пред налетом Турака.¹²⁾ Њихов језик био је чакавски. Зато остаци хрватског народа у Аустрији, Италији и Мађарској (чакавци) не говоре исти језик као Хрвати у Хрватској, јер ови други су, *најчешће*, бивши Срби и говоре српским језиком. Отуда не изненађују подаци, на пример, Павла Јосифа Шафарика које је изнео у *својој* студији *Словенски народопис*. Наиме, Шафарик наводи да је четрдесетих година XIX века Хрвата било 810.000, Срба 5.240.000, од чега 1.864.000 римокатоличке вере и 550.000 исламске вере. У Босни и осталим дело-

10) Милорад Екмеџић, „Црква и нација код Хрвата“, у зборнику: *Зборник о Србима у Хрватској*, САНУ, Београд, 1999, стр. 7.

11) Види: Зоран Милошевић, *Ко је Ханс Иван Мерц новоблаженик Римске цркве*, Бели анђеос, Шабац, 2003.

12) Налет Турака био је погубан и за Србе. Последица губљења властите државе и потчињености различитим империјама имале су за последицама да су милиони Срба примили ислам, милиони римокатоличанство и отуђили се од своје нације. Види: Зоран Милошевић, *Црква и политика*, Институт за политичке студије, Београд, 2002, стр. 93 (фуснота 12).

вима тадашње Турске, Шафарик и његови следбеници (Пипин и Спасевич, први Рус, а други Пољак) нису нашли Хрвате.¹³⁾ Матија Катанић тврди „да су Далматинци, Босанци и Славонци исте етичке структуре као и Срби и да се ови етнички у многоме разликују од правих Хрвата, а да је хрватско име овим крајевима једино аустро-угарским притиском наметнути, ма да се ови народи никада нису тако осећали“.¹⁴⁾ Ова политика Римокатоличке цркве настављена је све до данашњих дана, а најочигледније се манифестује у Црној Гори, где кроз мит и пропаганду да су Црногорци некада били римокатолици – Хрвати, које је Свети Сава оправославио, покушавају да промене веру и овом делу српског народа.¹⁵⁾ Поред тога, овде су примењене и савремене социјалне технологије, којима се „уграђује“ нова идеолошка матрица онима који се одрекну српске нације. На жалост, сараднике имају у актуелној власти у Црној Гори, заправо без њих примена социјалних технологија и верске агресије Римске цркве била би скоро немогућа. Нова Црногорска нација, што је опште правило за све новосторене нације, у оваквим случајевима се гради на антисрпству и антиправослављу. То је показао и последњи попис становништва у Црној Гори.¹⁶⁾ Наиме, број Срба у Црној Гори се стално смањује, па је у односу на 2003. годину Срба мање за три посто, а српски уместо 63,5 сада говори 42,8 посто становника Црне Горе. Прогон Срба је толики да, рецимо, само четири посто запослених у јавној управи ове државе припада српском народу, што би могло дати повода да се постави питање права националних мањина и њихове равноправности у новој држави. У другим сегментима друштва стање је још неповољније. Дакле, свако ко се изјасни као Србин лишен је државних привилегија и напредовања, односно кажњава се на овај начин од државе Црне Горе. Стиче се утисак, с обзиром на то да Срби тамо нису равноправни да Европска унија, која се декларативно изјашњава за равноправност свих, само формално оцењује да црногорска власт води тзв. проевропску политику, односно да је Црној Гори услов за улазак у Унију смањење броја Срба и уништење Српске православне цркве.

13) Јован Илић, „Величина, географски положај и гранично-контурни изглед авнојске Хрватске“, у зборнику, *Срби у Хрватској*, Географски факултет, Београд, 1993, стр. 29.

14) Псуњски, *Хрвати у светлу историјске истине*, Н. Пашић, Београд, 1994, стр. 8.

15) Види: Зоран Милошевић, „Да ли ће Црна Гора постати Црвена Хрватска?“, у зборнику радова: *Рим не мирује, О старим и новим покушајима Римокатоличке цркве да потчини православне*, приредили: протојереј Момир Ваиљевић / Зоран Милошевић, Бели анђео, Шабац, 2003, стр. 127–130.

16) Види интервју са Чедомиром Антићем: „Граде име на антисрпству“, *Вечерње новости*, 17. јул 2011, стр. 3.

РУСКИ НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ И САВРЕМЕНА ПОЛИТИКА

Када је реч о руском националном идентитету и његовим кризама, запажамо велике сличности са српским искуством по овом питању. Највећи оспораваоци руског националног идентитета су исти као и код Срба. Некада (и сада) Римокатоличка црква, Аустро-Угарска и Пољска, Велика Британија, а и у новије време САД, које то раде уз помоћ социјалних технологија.¹⁷⁾ Римска црква је умела да преко римокатоличких држава (Аустро-угарска и Пољска) да оспорава и разграђује руски национални идентитет, пре свега *из разлога што* је он био чврсто интегрисан са православљем. „Црквени национализам је карактеристично руска појава. Њиме је потпуно прожето наше староверство. Али исти национализам влада и у званичној цркви. Исти национализам продире и у словенофилску идеологију која је увек васељенско замењивала Руским“.¹⁸⁾ Од Руса се када пређе у римокатолицизам тражило да се одрекне и руске нације. Данас скоро да нема ни Срба и Руса римокатолика, а знамо да су милиони прешли у ову веру.

Највећи проблем за руски идентитет је данас у Украјини. Овде главни проблем за руски идентитет представљају унијати, тачније они Руси који су признали папу за врховног верског поглавара, а задржали православни обред. Они постају носиоци антируског идентитета и велики борци против православља и руске нације уопште. Наравно, ако су прву политику осмислили у Римокатоличкој цркви, данас је она подржана и од Вашингтона и Брисела, тако да верски елементи добијају и световни садржај кроз примену социјалних технологија.

Ако посматрамо проблем из историјске перспективе, запазићемо да су Украјинци (били) део етничке масе Руса, да им је потом наметнут идентитет Малоруса (као дела руског народа), а затим идентитет Украјинаца. Логика којом су ишли из Римске цркве, Беча и Варшава, а данас Брисела и Вашингтона је проста: да би се

17) О социјалним технологијама биће касније више речи, но на овом месту потсетили би на речи Александра Панарина „Савремени модернизатори не могу да игноришу проиљивост постмодернизма. То се, пре свега, тиче чињенице да најновији социјални облици, који они настоје да позајме – тржишна економија, парламентарна демократија, правна држава и сл. нису културно неутрални. Ове структуре само споља личе на социјалне технологије које су индиферентне према менталитету.“ Александар Панарин, „Процеси модернизације и менталитет“, у зборнику: *Феноменологија руске душе, О карактеру и менталитету Руса*, приредио Добрило Аранитовић, Логос, Београд, 2008, стр. 299.

18) Николај Берђајев, „Душа Русије, у зборнику: *Феноменологија руске душе*, стр. 11.

одвојио део једног народа и претворио у нови потребно је замени-ти име тог народа. Пошто су Малоруси својим именом стално подсећали на то да су Руси, изабран је термин „Украјина“, па је целој територији Малорусије наметнуто ово ново име. Логика, потом, налаже и то да у регији која се зове Украјина живе Украјинци, а не неки други народ. Ова промена је од суштинског значаја, и у политичком и у мисионарском смислу и била је кључ за денацификацију Руса у Малорусији. Посебно је велико достигнуће таквој вештачкој нацији дати државу, зато је услов „да се излечи украјинска болест руске нације“ демонтажа украјинске државе и идеологије.

Но, пођимо редом.

Ако, дакле, истражујемо саморазумевање житеља Русије (на територији Русије, Белорусије и Украјине) у далека времена (839-1246) запазићемо да они себе нису доживљавали ни «Малорусима» ни «Великорусима», ни «Белорусима», ни «Источним Словенима», па ни «Украјинцима». Сви ови термини су створени у новије време. Ово је важно знати: руски народ није сам себе уситњавао (дроблио) ни на какве делове.¹⁹⁾ У сачуваним старим документима, летописима и другим изворима који се односе на живот становника старих становника Украјине, запазићемо да нема спомињања никаквих Украјинаца, па и то да нема ни један једини топоним по имену «Украјина».²⁰⁾

Током XVII века се искристалисало мишљење да је руски народ троједин (Великоруси, Малоруси и Белоруси), док је државна власт Московске државе у сва три дела јединствена и законита, пошто московски кнежеви, а потом и цареви воде порекло од Александра Невског (Инокентије Гизељ, «Синопис» из 1674. године). Истовремено у летописима и документима (од XIII до XVII века), такође, нема помињања назива «Украјина» и «Украјинци».²¹⁾

Почетак овог преласка у коришћењу термина «Украјина» уместо Русија, најбоље се може пратити у делу језуите, великог римокатоличког мисионара и мрзитеља православља, Антонија Посевина, који је водио преговоре између Речи Пасполите и Мо-

19) Историја Јужне Русије (Укајине) од XIV до XVI века показује да је 300 годишње пољско владање донело отровне плодове: појаву унијатства, полонизацију руског језика који се све више претварао у «мову», истискивање руског образовања и обичаја пољским. Ово су само неки резултати плана Пољака да денационализују руски народ

20) Алескеј Орлов, *Украинская «Матрица»*. Перезагрузка, стр. 9.

21) Исто, стр. 11. Интересантно је да је сваки део руског народа постао самосталан народ. Малорусија је названа Украјином, Белорусија је остала Белорусија, а Великорусија је постала РСФСР, тј. Руска социјалистичка федеративна совјетска република.

Види: Н. И. Уљнов, Русское и великорусское, Украинские Страницы. http://www.ukrstor.com/ukrstor/ulianov_russkoe.htm

сковске државе 1581-1582. године. Посевин «зна» за Белу и Црвену Русију потчињену пољском краљу, при чему је препоручивао да се руском цару оспори титула «све Русије», односно да му припада само титула «цар Русије». Истовремено, Посевин је предложио да се упоредо са коришћењем уније за разбијање верског јединства Руса искористе и друге мере које би разбијале народно јединство. *Идеја Посевина је била да се у циљу борбе против православне руске државе искористи стварање нових народа чија би идеологија садржавала лојалност према Риму и Пољској.* Из овог периода датира и почетак колонизације Руса као и руског језика у данашњој Украјини.²²⁾

Тако је средином XVII века Украјина већ устаљен термин за означавање територије Мале Русије. Ова пољска концепција замене назива Русија – Украјином, долази до свог логичног краја у XIX веку, тј. преко теорије грофа Тадеја Чацког (1822) и римског свештеника Ф. Духовског средином XIX века. Први је термин Украјина протумачио као етнички, тј. да ова реч води порекло од племена Укра, а код другог се чак негирају и словенски корени Великоруса и истиче да су они пореклом од Финаца и Татара. Литерална подршка овим представама у Украјини, у пољском друштву прве половине XIX века била је тзв. «поетска украјинска школа», чији је следбеник био и А. Мицкевич. Утицај ове школе није био велики, али је подржавала политичке претензије пољске аристократије на «изгубљене земље на Истоку». У овоме се и закључује животност мита о «Украјини».

Током прве две деценије совјетске власти у Украјини догодила се насилна украјинизација, односно насилна ликвидација русофилских интелектуалаца и свештеника.²³⁾ У школама је укинут руски, а уведен украјински језик, формиран у Љвову.²⁴⁾ Бољшевици, тадашњи украјински политички функционери, Скрипиника и

22) Да је иницијатива замене назива «Русија» речју «Украјина» ишла од Пољака сведочи и папски нунције у Пољској Торес (1622) који је упутио један извештај у Рим, а да би био јасан претпостављенима је објаснио да ове нове термине користе за означавање територија Малорусије. По Торесу, Русија се дели на четири дела, и то: Црвену Русију са градовима Лавовом и Перемишљем, којој припада и Волињ; Бела Русија се протеже до Риге, престонице Литваније па до московске границе и у себи укључује градове Полоцк, Оршу, Витебск и Магилев; Црна Русија се налази између Литваније и Волиња па до Кијева са градовима Пинском, Новогрудском и Овручем. Роман Храпачевский, Мифи Украинства: Русь, Малая Русь и Украина, стр. 8-9.

23) А. Н. Кашеваров, „Разработка на Соборе официальной позиции Церкви в отношении советской власти и ее религиозной политики», *Церковь и время*, № 4, Москва, 2003, стр. 132.

24) Становнике Поткарпатске Русије у Украјини који би приликом добијања пасоша у рубрику националост уписали «Руска», слали су у Гулаг где су похађали курс украјинизације. Истовремено, око 500 руских школа на овом подручју је затворено. Види, Кирилл

Гунка, декретом, 1922. године забрањују назив «Малорусија» и званично је замењују речју «Украјина».²⁵⁾

Тако је украјинска политичка идеологија заживела у Лавову, тј. Галицији, међу унијатима. Стога је важно схватити каква је „галицијска идеологије“.

«Галицијска идеологија» створена је против интереса већине Украјинаца а израсла је из римокатоличко-пољских интереса. Формулисао ју је пољски гроф Потоцки и други Пољаци, да би крајем XIX и XX века добила спонзоре у Аустрији, којој се ова идеологија учинила згодном за одвајање Малорусије (данашње Украјине) од Русије, али то одвајање није замишљено да буде прожето мирољубивим односом према Русима, већ снажним антмосковским осећањима. «Галицијска идеологија» има корене у Бретској унији склопљеној са четири православна епископа 1596. године у граду Бресту, којом задржавају византијски обред, али признају папу за врховног поглавара Цркве.²⁶⁾

Шта је суштина «Галицијске идеологије»?

«Галицијску идеологију» промовишу унијатски кадрови, односно Грко-католичка црква из Галиције. Међу првим одредницама ове идеологије јесте тврдња да Украјинци нису (Мало)Руси већ нација која нема никакве везе са Русима. Тачније, савремена «Галицијска идеологија» полази од следећих тврдњи:

- Украјинци немају ништа заједничко са Русима, тј. Малоруси и Руси (Великоруси) су два различита народа;
- Кијевска Русија није руска него украјинска држава;
- Руска кнегиња Олга и руски кнез Владимир или Јарослав нису руски већ украјински кнежеви.
- Богдан Хмељицки се определио за Русију само привремено, док не постигне независну Украјину.
- Од Русије страшније звери нема.
- Православље је никаква религија.
- Украјина мора раскинути са Русијом и укључити се у евро-атлантске структуре (Европску Унију и НАТО).

Фролов, «Духовный триумф карпатороссов», <http://www.pravoslavie.ru/put/sv/archimalexijkabalyk.html>

25) Зоран Милошевић, «Нови покушаји Римокатоличке цркве да потчини православне», *Рим не мирује*, зборник радова, приредили Протојереј Момир Васиљевић/др Зоран Милошевић, Бели анђео, Шабац, 2003. стр. 145-146.

26) Види: Ј. Н. Мараш, «Бретска унија», у Зборнику: *Унија. Политика Римокатоличке цркве према православним Словенима*, приредио др Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2005. стр. 78–137.

Формирање овакве идеологије код Украјинца изазвало је пажњу Руса, тачније њихове (конзервативне) интелигенције. Наиме, ови руски интелектуалци сматрају да је ова кампања у Украјини на промени културног и националног идентитета, дело информативно-психолошког рата, који је апсолутно оригиналан и преузет је из стратегије Римокатоличке цркве, јер он води ка стварању једне нове нације, а да то ма-тична нација не приметити.²⁷⁾

Један од важнијих циљева «Галицијске идеологије» јесте унијатизација, односно поримокатоличавање Украјине. Унијатизам је у Украјини заживео Бретском унијом склопљеном од стране само четири православна епископа и Римокатоличке цркве у Бресту, 1596. године. У то време Украјина и Белорусија су се налазиле под окупацијом Пољске и Литваније у држави која је носила назив Речи Пасполита. Ова држава била је верни сарадник Римокатоличке цркве на поримокатоличавању и унијатизацији православних Руса. Речи Пасполита трајала је до 1790. године када је подељена између Русије, Пруске и Аустро-Угарске. Галиција и Подкарпатска Русија припале су Аустро-Угарској. На територији које су припале Русији унијати су се вратили у православље.²⁸⁾ Тако се 1795. године око два милиона унијата враћа у православље, а процес је наставаљен и у каснијим годинама (на пример, 1839. и 1903. године).²⁹⁾ Међутим, у области Галиције, која је била под Аустро-Угарском, као и у областима под пољском окупацијом, овај процес је текао супротним смером. На пример, 1920. године у Пољској је насилно на унију преведено 20.000 пољских грађана и отето 45 посто православних храмова.

Због сарадње са фашистима³⁰⁾ Грко-католичка црква у Украјини (и Совјетском Савезу) се припаја Руској православној цркви 1945-46. године. Међутим, доласком М. Горбачова на власт, 1989. године долази до легализације Грко-католичке цркве Украјине, после чега започиње «рат за цркве» у коме су унијати потпуно разби-

27) Овај пројекат је започео као локални да би се од Русије отела Црвена Русија (Закарпатска Русија) која се налазила више векова под влашћу Пољске и Аустрије. Алескеј Орлов, *Украинская «Матрица»*. Переагрузка, стр. 5.

28) Николай Н. Воейков, *Церковь, Русь и Рим*, Лучи Софии, Минск, 2000, стр. 588.

29) *Основы религиоведения*, под редакцие И. Н. Яблокова, «Высшая школа», Москва, 2001. стр. 183.

30) Осим молебана за победу немачког оружја и здравље Хитлера, унијати су формирали полицијске батаљоне типа «Нахтигаль» који су се прославили многобројним зверствима против мирног становништва окупираних територија Украјине, Белорусије и Русије. Године 1943. у Галицији од унијата и украјинских националиста формира се СС дивизија «Галичина», а духовници су били унијатски свештеници. Главни капелан у дивизији био је блиски сарадник Шептичког, свештеник В. Лаба, који је доводио унијате-есесовце на заклетву «верности фирери и Великој Немачкој».

ли три православне епархије одузевши им скоро све храмове. Наравно, овај рат је имао подршку локалних и републичких власти, на нивоу Украјине, али и светских центара моћи, пре свега САД, Европске уније и Ватикана. Ипак, у садашње време унијата је у Украјини око 5% од свег становништва.

Развојем Грко-католицизма у Украјини овај почиње своју даљу експанзију на Исток. Унијатство данас себе сматра јединственом ратујућом и «крстоносном» црквом «украјинског покрета» с циљем савладавања православља и проруске оријентације Украјинаца, те «забијања трозубца у срце руског медведа» (из песме Д. Корчинског објављене 1992. године).

Бивајући свесни да у овој форми не може привући већину становника Украјине, унијатска струја подржава нове тенденције у «галицијској идеологији» - формирање организација тзв. украјинских националиста и *рад на расколу* у Руској православној цркви.

СОЦИЈАЛНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

Од 1997. године државни органи Руске Федерације почињу организовано праћење рада «иностраних религиозних организација»³¹⁾, а 2000. године сазнања по овом питању унета су у «Концепцију националне безбедности и супротстављања религиозном екстремизму Руске Федерације». Поред тога су правосудни органи Русије припремили уникатну анализу о делатности «нетрадиционалних религиозних удружења на територији Руске Федерације», а Министарство образовања је овај документ (№ 549/28-16) са потписом заменика министра *Чепурниха* проследило свим образовним субјектима у држави.

У овој анализи Министарства правосуђа, између осталог, наводи се да на простору Руске Федерације «инострани религиозне организације» (секте) наносе штету појединцима, друштву и самој држави.³²⁾ Ове секте имају сасвим конкретне циљеве, а према Концепцији, дошле су из иностранства да унесу раскол у руско друштво, и измене национални образац мишљења и стила живота. «Из иностранства се помаже рад екстремиста, усмерених на то да унесу раскол у традиционално, за Русе православље, ислам, буди-

31) Појам је увела «Концепција националне безбедности и супротстављања религиозном екстремизму у Руској Федерацији» донесена од стране тадашњег председника В. Путина, 10. јануара 2000. године.

32) Тайные цели новых религий на территории России, http://www.pravoslavie.ru/journal/society/pismo_ministra?htm

зам и јудаизам, како би се изазвала снажна унутрашња конфесионална конфронтација са масовним противправним понашањем и изгредима».³³⁾

Наведено је потпуно тачно, јер наведени цитат потпуно је проверљив и у Србији, пошто је и овде примењен. Овим долазимо до питања савремених социјалних технологија.

У данашњим условима изложеност социјалним технологијама значи да се припадници друштва «ослобађају» од традиционалних стереотипа, а на њихово место «уграђују» нови (дез)интеграциони, већ у зависности од циљева који су поставили корисници социјалних технологија. Наравно, све ово се мора увити у принципе хуманизма и социјалне правде, а понекад и религиозних вредности и права на постојање.

Када говоримо о неопходности уношења идеја, концепција и принципа конкретне идеологије у сазнање и свест људи, у њихове животне позиције и деловање, главни проблем представља не то да ли је то могуће, већ како то урадити. Још од првих захтева да се у сфери идеја примене технолошка сазнања дало је бројна реаговања са различитим вредносним предзнацима. Суштина је у томе да се човеку, заправо, прилази на технички начин. Прве идеје у овом смеру изнео је утемељивач појма идеологија, Дестит д Траси (Destutt de Tracy 1754–1836), који је сматрао да идеологија треба да по узору на технику (којој је успело да укроти природне законе) помогне у увођењу инжењеринга душа и социјалног инжењеринга.³⁴⁾

За операционализацију идеја у поступке одређених појединаца и социјалних група, данас, постоје конкретни начини и методе, које се, све заједно, називају *социјалне технологије*. Под појмом «социјална технологија» подразумева, пре свега познавање многих метода и начина показивања и доброг коришћења јавних и тајних могућности социјалног система (личности, група, организације и сл.) у сагласности са циљевима и задацима његовог функционисања и развоја».³⁵⁾ У енциклопедијама овај појам се дефинише на следећи начин: «Социјалне технологије су методе решавања социјалних проблема, усмерене на формирање услова живота и развоја друштва, друштвених односа, социјалне структуре, са циљем обезбеђења потреба човека, стварања услова за реализацију његових

33) Исто. (подвлачење З.М.)

34) Альфред С. Майхрович, *Идеология*, Издательство «Право и экономика», Минск, 2001, стр. 14.

35) Е. М. Бабосов, *Основы идеологии современного государства*, 2-е издание, дополненное, Амалфея, Минск, 2004, стр. 323.

потенцијалних способности и интереса, са начинима који нису у супротности са друштвеним системом вредности, а који се односи на друштвени прогрес и економски развој.»³⁶⁾

У другој половини XX и почетком XXI века у процесу преласка друштва у постиндустријско (информационо) социјалне технологије се све масовније користе у свим сферама друштвеног живота: економској, политичкој, социјалној, духовној. Оне се увелико примењују у организацији и управљању социјалним процесима, производњи, истраживањима, образовању, социо-културној сфери и другим делатностима.

У данашњим условима, изложеност социјалним технологијама значи да се припадници друштва «ослобађају» од традиционалних стереотипа, а на њихово место «уграђују» нови (дез)интеграциони, већ у зависности од циљева који су поставили корисници социјалних технологија. Из социјалне психологије је познато да становништво једне државе, односно народ морају да имају позитивне стереотипе о себи, односно негативне према ономе што се напушта или жели да одбаци. Наравно, све ово се мора увити у принципе хуманизма и социјалне правде, а понекад и религиозних вредности.

Анализа стереотипа о Србима и Русима показује да су ова словенска народа изложена најружнијим предрасудама-стереотипима фобичног карактера, а разлози су различити и најчешће препознатљиви. Тако је Запад замерао, а и сада то чини, овим народима то што припадају православљу («никаквој религији»), замерао њиховом спољњем изгледу, државном устројству (ауторитаризам, тј. недемократичност њихових држава), суровост... Естонски политичар Тит Маде, на пример, 1989. године јавно је изнео став да је зато што су Рускиње вековима силовали Монголи и Татари, руски народ необуздан и дивљи, и склон да се као мрља шири по свакој територији коју је могао да пронађе.³⁷⁾ У сваком случају, формирајући и ширећи најружније и најпримитивније стереотипе о Словенима, посебно о Русима и Србима, Европа тиме жели да мења њихов идентитет у смеру њихове «европеизације», при чему, како примећује Нојман, заузима позицију учитељице која оцењује шта је добро код других идентитета, а шта не. Са овом европском праксом, посебно праксом Римокатоличке цркве, Аустро-Угарске, Пољске, Немачке и Велике Британије који су ширили русофобију

36) Социальные технологии, [http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RRu.ogr;t!!yl\)turujoo](http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RRu.ogr;t!!yl)turujoo)

37) Iver B. Nojman, *Upotrebe drugog, „Istok“ u formiranju evropskog identiteta*, Službeni glasnik, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beograd, 2011, str. 125.

и србофобију, Руси, а богомаи и Срби суочили су се веома рано. На пример, Николај Ј. Данилевски се међу првим Русима бавио питањем «Зашто је Европа непријатељ Русије?»³⁸⁾ Овде ја важно констатовати да је словенофобија, пре свега русофобија и србофобија на Западу Европе, ширена скоро у свим етапама развоја овог дела света и то без обзира на режим у овим земљама (царска Русија, совјетска Русија, Путинова Русија). Суштина је била да се разори самосвест ових народа, односно да они прихвате негативне стереотипе о себи, а то је најважнији корак у денацификацији и у постајању неким другим. Тако се стичу услови за мењање идентитета, али и националне припадности.

Данас знамо, али недовољно истичемо, да је ширење негативних стереотипа стављено и у функцију борбе да Руси и Срби не интегришу око себе друге народе. Они неће моћи да буду тај интегративни фактор ако, како смо већ нагласили, стекну негативну представу о себи, усвоје комплекс ниже вредности у односу на западни идентитет и асимилију се у пожељнији атлантистички идентитет, који би, потом, усвојио и западне интересе и вредности као своје. Овде је, дакле, реч о разарању руског и српског идентитета, што се може видети кроз примену речених стереотипа и у нашем медијском простору, преко неких политичких партија, невладиних организација, појединаца који за себе тврде да су космополитски опредељени.

Стереотипи, како се већ могло наслутити из досадашњег излагања, могу бити негативни и позитивни. *Негативни стереотипи*, су веома опасни за духовни препород и социјалну активност народа, често се примењују у пракси, а могу бити опредељени на следећи начин:

Први стереотип – позиција равнодушности. Овај стереотип користе социјални технолози да јавност стекне мишљење да је се ништа не тиче, да се појединац бави само питањима голе егзистенције. Он се код нас често користи. На пример, тако се изазвала равнодушност према судбини бившег председника СР Југославије, Слободана Милошевића, а данас према питању Космета и Војводине, а у Русији према судбини руског језика и Руса у Украјини, Казахстану, прибалтичким државама и томе слично.

Други стереотип – комплекс инфериорности. На пример, «косовски мит» је извор «геноцидности» српског народа, или: «Срби су агресори у протеклим ратовима», чиме се постиже ин-

38) Николај Ј. Данилевски, *Русија и Европа*, Службени лист СРЈ, Досије, Београд, 1994, стр. 58.

фериорност у односу на друге народе и политике. *Затим, само ни користе говор мржње, итд.* Код Руса се потеже такође стереотип аресивности (према Грузији, Чеченији, прибалтичким државма...)

Трећи стереотип – беспоговорно слеђење «здрог смисла». Овај стереотип је карактеристичан за равнодушне и малограђанске средине. У оквиру «здрог смисла» развија се равнодушност за судбину народа и државе и скептицизам према могућностима развоја, односно гради се мишљење да сам народ није способан да изгради своју економију и створи своју будућност...

Четврти стереотип – неуважавање стваралачких личности и талената. Он доводи до «одлива мозгова» и сељавања становништва у земље где се уважавају ствараоци, а тиме и до њихове асимилације.

Сви ови стереотипи су опасни због *некритичности и намере да* разарају душу и вољу људи. Без њиховог препознавања и «протеривања» из јавног мњења, немогуће је изградити стваралачку (националну) идеологију усмерену на процвату, односно свеколиком развоју заједнице и државе.³⁹⁾

Позитивна, стваралачка улога социјалних технологија и идеолошког рада састоји се у томе да се препознају негативни стереотипи и, затим, грађанству укаже на њихову суштину, као и мотиве њихових носилаца.⁴⁰⁾⁷ После тога следи уношење у ставове људи и социјалних група таквог сазнања. Специфичност ове технологије закључује се у томе што је она оријентисана, пре свега, на измену и самопромену у човеку (индивидуи, групи, друштву), а **управљање** овим процесом представља (за разлику од других технологија) њихову реализацију «у човеку», а не изван човека и друштва.

Самопромена индивидуе треба да следи као резултат примене социјалне технологије идеолошког рада, а претпоставља сазнајну и емоционалну реализацију преласка од навика размишљања кроз уобичајене стереотипе ка самосталном и делимично сазнатом избору животне позиције. Због тога социјална технологија током идеолошке делатности захтева да се посвети посебна пажња на ова две узајамно повезане стране духовног формирања и саморазвоја личности.

39) Види: Т. Э. Гринберг, *Политические технологии, ПР и реклама*, Аспент прес, Москва, 2005.

40) Види: Зоран Милошевич, «Литва и Польша: под аккомпанемент демагогии», *Беларуская думка*, Минск, № 10, 2007, стр. 132–136.

Прва од њих састоји се у томе, да личност у свом односу са другим људима, колективима, организацијама усваја, односно уноси у себе идеале, норме и вредности социјалног окружења.

Друга се закључује у томе да се процес усвајања идеала, принципа и животних ставова одвија сваки пут у свеобухватној форми у зависности од личног стваралачког потенцијала, од унутрашњег света сваког индивидуума.

У оквиру узајамних утицаја ове две стране ствара се социокултурно пространство за здрав саморазвој и самореализацију личности.

Но, *личност је способна да се реализује у пуној мери, када она свој унутрашњи потенцијал не супротставља друштвеним, националним, грађанским идеалима, већ када усагласи своју животну стратегију и своје личне планове са њима.* Управо на овој чињеници се заснива реални пут утицаја социјалних технологија идеолошког рада на конкретног човека, на његов поглед на свет и животне позиције.

Zoran Milosevic

RELIGION AND NATIONAL IDENTITY From Proselytism to Modern Social Technologies

Summary

Policy of changing national identity is noticeable even in the Old Testament. This was accomplished when pagans accepted Jewish faith, and after that became a part of Jewish people. This politic is continued in Roman-Catholic church by practicing proselytism in two ways: first, turning into Roman Catholicism, in that context especially the Orthodox, who were denationalized and then included into an existing nations, or in a newly invented nation (Croats, Ukrainians...) and, secondly, through the Union, where there was a possibility of preserving the Byzantine (Orthodox) rites, but later the Uniats were also denationalized and out of them new nations were created or, as it happened more often, they were lost in some of the existing nations whose religion was Roman Catholicism.

Main characteristic of both of these processes is that the most of the converts became ardent haters of religion and nation from which they originated. This policy of the Roman Catholic Church in Europe was particularly emphasized until the 1918. more precisely until the end of the existence of the Austro-Hungarian Empire and the Kingdom

of Poland, and then the Vatican became its main protagonist - which is especially evident during the Second World War in the so-called. Independent State of Croatia as well as in the Soviet Union.

New policy in the creation artificial nations in Europe still insists on a religious alienation of the nations who are not pleasing the U.S. and the European Union, all "for the European perspective", but this is not the exclusive task. On the religious level, novelty is creation of a multitude of sects that attack certain people and change their basic social values and understanding of the world. When it fails, there are also modern social technologies that build a new ideology, usually through the media (in which now electronic social networks must be included), by party and state policies, economic pressures, and so on.

Key words: identity, nation, politics, proselytism, religion, church, social technologies, science

ЛИТЕРАТУРА

- Антић, Чедомир: „Граде име на антисрпству“, *Вечерње новости*, 17. јул 2011.
- Бабосов, Е. М.: *Основы идеологии современного государства*, 2-е издание, дополненное, Амалфея, Минск, 2004.
- Biblijski leksikon*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1972.
- Берђајев, Николај: „Душа Русије“, у зборнику: *Феноменологија руске душе, О карактеру и менталитету Руса*, приредио: Добрило Аранитовић, Логос, Београд, 2008.
- Воејков, Николай Н.: *Церковь, Русь и Рим*, Лучи Софии, Минск, 2000.
- Гринберг, Т. Э.: *Политические технологии, ПР и реклама*, Аспент прес, Москва, 2005.
- Данилевски, Николај Ј.: *Русија и Европа*, Службени лист СРЈ, Досије, Београд, 1994.
- Екмецић, Милорад: „Црква и нација код Хрвата“, у зборнику: *Зборник о Србима у Хрватској*, САНУ, Београд, 1999.
- Кіć, Нико: „‘Prozelitizam’ u Sv. pismu i njegovo shvaćanje u svijetlu ekumenskih odnosa“, *Obnovljeni život*, br. 1/1994, Zagreb.
- Илић, Јован: „Величина, географски положај и гранично-контурни изглед авнојске Хрватске“, у зборнику, *Срби у Хрватској*, Географски факултет, Београд, 1993.
- Кашеваров, А. Н.: „Разработка на Соборе официјалној позицији Цркви в отношении советской власти и ее религиозной политики“, *Церковь и время*, № 4, Москва, 2003.
- Магић Петар, Стојадиновић Миша, „Либерални национализам – у потрази за изгубљеним идентитетом“, *Политичка ревија*, Институт за политичке студије, Београд, 1/2010.
- Майхрович, Альфред С.: *Идеология*, Издательство «Право и экономика», Минск, 2001.

- Мараш, Ј. Н.: „Бретска унија“, у Зборнику: *Унија. Политика Римокатоличке цркве према православним Словенима*, приредио др Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2005.
- Милошевић, Зоран: *Друштвена доктрина Римокатоличке цркве*, Институт за политичке студије, Београд, 2001.
- Милошевић, Зоран: *Црква и политика*, Институт за политичке студије, Београд, 2002.
- Милошевић, Зоран: *Ко је Ханс Иван Мерц новоблаженик Римске цркве*, Бели анђео, Шабац, 2003.
- Милошевић, Зоран: „Да ли ће Црна Гора постати Црвена Хрватска?“, у зборнику радова: *Рим не мирује, о старим и новим покушајима Римокатоличке цркве да потчини православне*, приредили протојереј Момир Васиљевић и Зоран Милошевић, Бели анђео, Шабац, 2003.
- Милошевић, Зоран: „Нови покушаји Римокатоличке цркве да потчини православне“, *Рим не мирује*, зборник радова, приредили Протојереј Момир Васиљевић и др Зоран Милошевић, Бели анђео, Шабац, 2003.
- Милошевић Зоран, „О правима националне мањине у прибалтичким државама“, *Српска политичка мисао*, Институт за политичке студије, Београд, 1-2/2005.
- Милошевич, Зоран: Литва и Польша: под аккомпанемент демагогије, *Беларуская думка*, Минск, № 10, 2007.
- Nojman, Iver B.: *Upotrebe drugog, „Istok“ u formiranju evropskog identiteta*, Službeni glasnik, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beograd, 2011.
- Основы религиозведения*, под редакцие И. Н. Яблокова, «Высшая школа», Москва, 2001.
- Панарин, Александар: Процеси модернизације и менталитет, у зборнику: *Феноменологија руске душе*, О карактеру и менталитету Руса, приредио: Добрило Аранитовић, Логос, Београд, 2008.
- Псуњски, *Хрвати у светлу историјске истине*, Н. Пашић, Београд, 1994.
- Свето писмо*, Стари завет, превео Ђура Даничић, Британско и инострано библијско друштво, Београд, (без године издања).
- Социальные технологии, [http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RRu.ogr;t:l!y!l\)turujoo](http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RRu.ogr;t:l!y!l)turujoo)
- Stres, Anton: *Oseba in družba, Pregled katoliškega družbenega nauka*, Mohorjeva družba, Celje, 991.
- Тайные цели новых религий на территории России, http://www.pravoslavie.ru/journal/society/pismo_ministra?htm
- Ульнов, Н. И.: Русское и великорусское, Украинские Страницы. [http://www.ukrstor.com/ukrstor\(ulianov_russkoe.htm](http://www.ukrstor.com/ukrstor(ulianov_russkoe.htm)
- Una sancta* 45, Vatikan, 1990.
- Фролов, Кирилл: Духовный триумф карпатороссов, <http://www.pravoslavie.ru/put/sv/archimalexijkabalyk.html>
- Цвитковић, Иван: „Католичка црква и нација“, *Погледи*, бр. 4, Сплит, 1983.
- Шуљагић Сања, „Заснивање националног идентитета и (дис)континуитета у Србији“, *Политичка ревија*, Институт за политике студије, Београд, 3/2011.

Resume

In public opinion, and especially scientific community, there is a belief that national identity is a very stale category and that is hardly anything that can be done in order to create new, artificial national identity.

From the history of religion we know that this is a stereotype i.e. fallacy. First, changing national identity is related to religion (in particular monotheistic!), because the one who accepts some other religion, as a rule accepts to be a part of the nation which is a holder of that new religion. This change is connected to a concept of "proselytism" which we find in Old and New Testament, and under which were understood newly converted pagans, who had certain commitments, but also its own rights, as well as a special status. Concept was exclusively referred to converted pagans, which accepted Judaism as their religious and later national community. So, proselyte is a pagan who jointed Jewish religious and often national communion.

Converted "Ger" (pagan-foreigner-proselyte) had some religious advantages within Jewish community, but did not enjoyed full social rights as an indigenous people, unless he accepted circumcision. In these circumstances two similar concepts are developed. Hellenistic Jews used a phrase proselyte for newly converted pagans who, by circumcision accepted not only Jewish religion but also a full inclusion in Jewish nation. Contrary to those, there were pagans who accepted Jewish monotheistic religion, their religious celebrations and their moral norms, but not Judaism in national-cultural sense. This dualism didn't last for long and later experience has shown that new converters melted up not just into a new religion but also new nation. Of course, their decisions were influenced by social interests and circumstances, to newly converted was probably said or performed mild or strong pressure to drown not only the new faith, but also a Jewish nation. The point is that there was a possibility that a newly converted, remembering their national origin, could get back to their pagan faith. Therefore, it is considered desirable that they fully assimilate - religiously and nationally.

In any case, was created a form that will be develop to the extreme by Roman Catholic Church in its "missionary" activities, which is creation of a new nation by changing religion of non Catholics with, in principle, ideology, mythology and system of values completely opposed to the people from whom they came from.

The Roman Church considered nation to be something particular and historical, in that sense a mean in a religion changing process, for

the nation, apparently, has a beginning and an end. The Roman Church in this regard is considered anti-national organization that contributes to overcoming national particularities. In the history of the social doctrine of the Roman Catholic Church there is almost no systematic study on the relationship between the nation and national minorities. It is a historical fact that the Roman Catholic Church was against the affirmation of the nation and national minorities. "Historically Catholicism has advocated conservative and anti-national role in the struggle for national identity, particularly in the colonial wars. Dominican divisions looted Europe and our countries, uncompromisingly crushing, for example, any idea of a national language in worship." "I cannot say neither show that Roman priests anywhere or anyhow fought for the freedom of its people."

Therefore Roman Catholics in the territory of the Balkans (and in Malorus and Belarus) by attacking Orthodox depredated their national identity, or, if they were religiously annexed, leaving that part of consciousness unfilled.

However, since the number of Orthodox that changed religion increase, and a national issue of the seventeenth century began that emerges as the main, and reached its peak in the nineteenth century, the Roman Church confronted with the national commitment of its faithful. Therefore, the Church of Rome began to create artificial, so-called Church of the nation, which has opened the question of application of social technologies.

When we talk about the necessity of entering ideas, concepts and principles specific ideology in the knowledge and awareness of people in their life positions and actions, the main problem is not whether this is possible, but how to do. Since the first request to apply technological knowledge in the sphere of ideas has given a number of reactions with different valuations. The point is that man, in fact, is approached to in the technical way. The first ideas were put forward in this direction by the founder of the concept of ideology, Destutt de Tracy (1754 – 1836), who thought that ideology should be modeled on the technique (which he managed to tame the natural laws) help in bringing the soul of engineering and social engineering.

---

* Овај рад је примљен 23. августа 2011. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 16. новембра 2011. године.